

Zpracovala:

Mgr. Petra Stejskalová

Odborný konzultant:

Mgr. Lenka Šeflová

Odborné zdroje:

<http://www.kcvi.cz/PDFs/kolo2011.pdf>

<http://www.kolorektum.cz>

<http://www.jakubseidl.cz/priprava-ke-kolonoskopii.php>

Ilustrace:

<http://www.ordinace.cz/clanek/moderni-vysetreni-strev-virtualni-d-kolonoskopie/>

<http://newsnetwork.mayoclinic.org/discussion/colon-cancer-prevention-webinar-wed-march-25-at-1200-p-m-ct/>

<http://www.zenyprozeny.cz/art/2884-zabijak-cechu--rakovina-tlusteho-streva/>

Fm-L009-027-EM-088 (v1)

Kontakt

Fakultní nemocnice Olomouc
I. P. Pavlova 185/6, 779 00 Olomouc
e-mail: info@fnol.cz
www.fnol.cz

II. interní klinika – gastro-enterologická a hepatologická

tel.: +420 588 445 300
+420 588 443 280
+420 588 443 256

Fakultní nemocnice Olomouc
profesionalita a lidský přístup

Informace před kolonoskopií

Edukační materiál pro pacienty

Vážená paní, vážený pane,

Vaším lékařem jste byli odesláni na kolonoskopické vyšetření. Tento materiál Vám poskytne potřebné informace o průběhu vyšetření a odpoví Vám na nejčastěji kladené otázky. Kolonoskopické vyšetření Vám ošetřující lékař doporučil z důvodu:

- prevence (screening) - odhalení časných stadií onemocnění
- dispenzarizace - pravidelné kontroly a sledování pacientů s určitou chorobou (Crohnova choroba, ulcerózní kolitida) nebo se zjištěným rizikovým faktorem (po odstranění polypů střeva, po prodělané operaci pro výskyt nádoru)
- výskytu některých příznaků např. krev ve stolici, změna konzistence a frekvence stolice, nevysvětlitelný váhový úbytek

S rozvojem léčebně-diagnostických metod se daří odhalovat závažná onemocnění v jejich počátečních stádiích. Mějte na paměti, že včasná diagnostika onemocnění má zásadní vliv nejen na průběh a úspěch léčby, ale i na další prognózu onemocnění.

Proč?

Kolorektální karcinom je jednou z nejčastějších onkologických diagnóz a jeho výskyt ve všech vyspělých státech narůstá. Česká republika obsazuje přední místa v přepočtu na počet obyvatel. Ročně se u nás zachytí zhruba 8 000 nových případů nádorů střeva a konečníku.

Shrnutí doporučení

Den před vyšetřením

- Začněte s pitím vyprazdňujícího roztoku dle pokynů lékaře.
- K jídlu doporučujeme jen čistý bujón.
- Pijte dostatek tekutin (minerálky, čaje, čistou vodu atd.), můžete popíjet čistý vývar. Nedoporučuje se pít mléko, sycené nápoje, kávu a alkohol.

V den vyšetření

- Nekuřte minimálně 8 hodin před vyšetřením.
- Pokud **není** vyšetření prováděno v analgosedaci, můžete se ráno napít. Tekutiny pijte jen v malém množství.
- Do konečníku nezavádějte žádné čípky nebo masti - mohlo by dojít ke zkreslení výsledků.

Přípravě na vyšetření věnujte prosím náležitou pozornost. Nedodržení pokynů může negativně ovlivnit celý průběh vyšetření, nebo by se vyšetření muselo přerušit a opakovat.

Pokud se nepodařilo dosáhnout dostatečné přípravy, vždy to oznamte sestře i lékaři před vyšetřením!

Co následuje po vyšetření?

V den vyšetření se doporučuje zachovat klidový režim. Jíst a pít můžete okamžitě, ale je vhodné volit dietnější potraviny.

Pokud bylo vyšetření provedeno v analgosedaci nebo Vám byly podány léky s tlumivým účinkem, je nutné mít zajištěný doprovod a odvoz domů. Následně Vám nedoporučujeme řídit auto, ani nevykonávat činnosti vyžadující plnou pozornost.

Užívání léků pře vyšetřením

Se svým lékařem se poradte, které léky musíte v den vyšetření nezbytně užít. Léky ovlivňující srdeční činnost, krevní tlak a psychofarmaka se většinou **nevynechávají**.

Jste-li diabetik, poradte se s lékařem o vhodném postupu týkající se diety, léků či podání inzulínu.

Pokud užíváte léky na ředění krve, upozorněte na tuto skutečnost zdravotnický personál již při objednávání.

Konzultujte s lékařem užívání nesteroidních antirevmatik, léků obsahující kyselinu acetylsalicylovou nebo léků, které mohou zpomalit vyprazdňování trávicího ústrojí (např. Imodium, Reasec, Codein, Diolan, některé psychiatrické léky).

Všeobecná doporučení

K vyšetření je nutné přinést výsledky laboratorních vyšetření. Žádanky a bližší informace Vám předá lékař, který vyšetření doporučil. Režim dietních opatření se zahajuje 3-5 dnů před vyšetřením:

- ze stravy vyloučit potraviny s nestravitelnými složkami jako jsou luštěniny, ovoce a zeleninu se zrnky a slupkami - rybíz, angrešt, jahody, hrozinky, kiwi, melouny, rajčata, dále pečivo s hrubými zrny, mákem, kmínem - potraviny mohou zanechat ve střevě zbytky, které mohou zkreslit výsledek vyšetření
- vynechejte léky obsahující železo (např. Ferronat, Sorbifer Durules, Aktiferin apod.), pozor na doplňky stravy, které také mohou železo obsahovat (Spektrum).

Žádný vyprazdňující roztok nenahradí důkladnou přípravu na vyšetření důsledným dodržováním diety!

Kolonoskopické vyšetření

Jde o endoskopické vyšetření konečníku a tlustého střeva prováděné ohebným lékařským přístrojem - endoskopem. Přístroj je přes konečník zaváděn do tlustého střeva. Během vyšetření lékař prohlédne střevo v celé jeho délce. Podle potřeby je většinou možno vyšetřit i část tenkého střeva. Citlivou optikou přístroje je obraz střevní sliznice zobrazován na monitoru.

Tato metoda, oproti jiným, umožňuje lékaři nejen vyšetření pohledem, ale v případě potřeby i odběr tkáně pro další vyšetření. Rovněž umožňuje během vyšetření provést i léčebný zákrok (odstranění slizničních změn, polypů a malých nádorů).

Jak dlouho vyšetření trvá?

Doba vyšetření je velice individuální. Mezi faktory, které ovlivňují průběh vyšetření, patří očištná příprava střeva před vyšetřením, anatomické poměry a vlastní spolupráce pacienta. Doba vyšetření se může pohybovat v rozmezí od 15 do 60 minut. Nejčastěji vyšetření trvá 20 minut.

Po vyšetření následuje období odpočinku. Tato doba je závislá na podání tzv. analgosedace - cílem je útlum bolesti a zklidnění pacienta. Doba odpočinku je po analgosedaci 2 hodiny a v ostatních případech necháváme pacienta odpočinout 30 minut po výkonu.

Je vyšetření bolestivé?

Během vyšetření dochází k plnění střeva vzduchem, což může vyvolat nepříjemný tlak v břiše. Ten je možné zmírnit pomalým dýcháním a uvolněním břišních svalů.

Vnímání bolesti je velice individuální. Pacientům se sníženým prahem bolesti je možné podat v průběhu výkonu léky. Provedení výkonu v analgosedaci je nutno konzultovat s lékařem při objednávání kolonoskopického vyšetření.

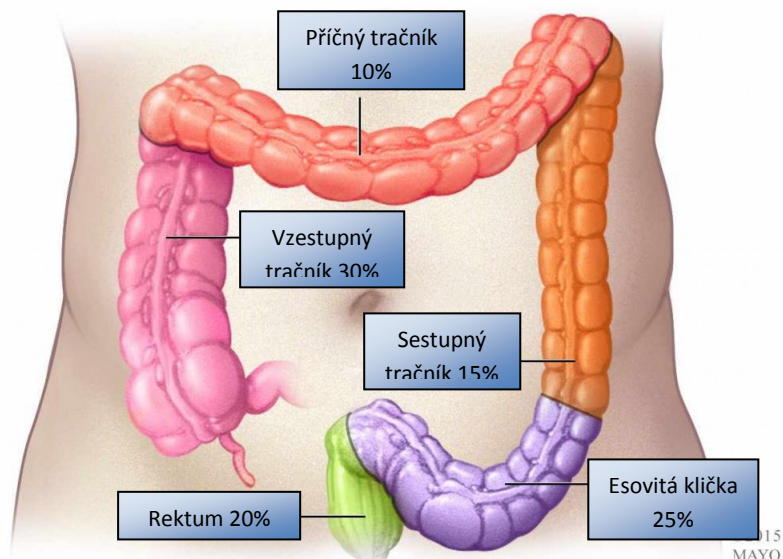
Jaký bude postup při vyšetření?

Po příchodu na endoskopické pracoviště budete vyzváni k odložení oděvu od pasu dolů. Následně dostanete kalhoty s otvorem v oblasti konečníku. Na vyšetřovacím stole nejprve zvolíte polohu na levém boku s pokrčenými dolními končetinami. Tato poloha se v průběhu vyšetření bude měnit tak, aby byl zajištěn nejsnazší průchod endoskopu střevem. Sestra je po celou dobu vyšetření přítomna a ráda Vám se změnou polohy pomůže.

Vlastní vyšetření provádí kvalifikovaný lékař. V případě použití analgosedace je přítomen i lékař z Kliniky anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, kdy jsou monitorovány fyziologické funkce pacienta - krevní tlak, puls, dech apod.

Kdy se dozvím výsledky?

S výsledkem vyšetření Vás lékař seznámí bezprostředně po vyšetření. V případě odběru tkáně na histologické vyšetření bývají výsledky k dispozici do 14 dní.

Místa nejčastějšího výskytu rakoviny tlustého střeva

Příprava před vyšetřením

Vlastní příprava začíná dietním režimem 3-5 dnů před vyšetřením. Vzhledem k tomu, že neexistuje univerzální postup přípravy, je nutná individuální konzultace s lékařem, který Vás na kolonoskopické vyšetření objednal. Následně lékař stanoví optimální způsob přípravy.

Klíčové pro úspěšné provedení vyšetření je důkladné vyčištění tlustého střeva. K tomuto účelu pacient dodržuje dietní režim a ten je doplněn použitím vyprazdňujícího roztoku. Na našem pracovišti používáme nejčastěji tyto přípravky:

- **Fortrans**

Balení obsahuje 4 sáčky, každý z nich se rozpustí v jednom litru vody. Následuje vypití těchto 4 litrů v průběhu 4 hodin po sobě jdoucích. Vypití každého litru je dobré si rozložit na dobu 1 hodiny, protože rychlé vypití může vyvolat nevolnost a zvracení. Pokud se po 2. nebo 3. dávce objeví nevolnost, je možné podávání přerušit na 30 - 60 minut a následně pokračovat do celkové dávky 4 litrů. Pokud budete nepříjemně vnímat chuť vyprazdňujícího roztoku, je možné přidat citrónovou šťávu nebo vypít malé množství jiné tekutiny s příznivěji vnímanou chutí. K vyprazdňování dochází v následujících 1 - 2 hodinách po použití přípravku, proto není vhodné přistupovat k očistě ve večerních hodinách. Po vyprázdnění se doporučuje pít čistou vodu nebo minerálky (nesycené) a to v celkovém množství 1-1,5 litru.

- **Picoprep**

Obsah sáčku se rozpustí ve sklenici vody cca 150 ml. Dojde-li k zahřátí roztoku, necháme jej vychladnout. K přípravě je třeba vypít dvě dávky přípravku. Interval mezi dávkami je 6 - 8 hodin, přičemž druhá dávka se musí vypít minimálně 6 hodin a maximálně 14 hodin před výkonem. Nutné je vypít obě dávky, i když z konečníku již odchází čistá tekutina. Doporučuje se doplňování tekutin pitím čisté vody nebo minerálky (nesycené).